

Kommittédirektiv

En läsa-skriva-räkna-garanti



Dir.
2015:65

Beslut vid regeringssammanträde den 17 juni 2015

Sammanfattning

En särskild utredare ska undersöka förutsättningarna för att införa en s.k. läsa-skriva-räkna-garanti och lämna förslag på hur en sådan bör utformas. Syftet med utredningen är att utarbeta ett förslag till system som ser till att alla elever får det stöd eller särskilda stöd de behöver för att få förutsättningar att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås i ämnena svenska eller svenska som andraspråk och matematik i årskurs 3 i grundskolan och sameskolan samt i årskurs 4 i specialskolan.

Utredaren ska bl.a.

- undersöka förutsättningarna för att införa en läsa-skriva-räkna-garanti och lämna förslag om vad garantin bör innehålla och vilka åtgärder som kan vidtas i grundskolan, sameskolan och specialskolan respektive redan i förskoleklassen,
- analysera hur en läsa-skriva-räkna-garanti förhåller sig till regleringen om bl.a. stöd och särskilt stöd och om några ändringar i regleringen behöver göras,
- analysera och lämna förslag om när garantin kan anses vara uppfylld samt analysera vad som bör gälla när garantin inte är uppfylld,
- analysera vilka behov av kompetensutveckling som finns hos huvudmän, rektorer och lärare, och
- föreslå nödvändiga författningsändringar.

Uppdraget ska redovisas senast den 30 september 2016.

Behovet av en utredning

Stödinsatser sätts inte in tillräckligt tidigt

Resultaten i svensk skola har försämrats över tid. Resultaten på de nationella proven i årskurs 3 som genomfördes våren 2014 visar att många elever inte når upp till kravnivån i matematik och svenska. Av de elever som gjorde samtliga delprov i matematik var det cirka 35 procent som inte nådde kravnivån (35,5 procent av flickorna och 35,2 procent av pojkarna). Motsvarande andel i ämnet svenska var cirka 23 procent (16,7 procent av flickorna och 28,9 procent av pojkarna) och i svenska som andraspråk cirka 46 procent (40,1 procent av flickorna och 50,7 procent av pojkarna).

Vidare har elever som får åtgärdsprogram ökat. Enligt statistik från Statens skolverk har 12,2 procent av eleverna i grundskolan åtgärdsprogram. Andelen elever med åtgärdsprogram är som högst i årskurs 9 där 20 procent av pojkarna och 14,1 procent av flickorna har ett sådant (läsåret 2013/14). Särskilt stöd sätts således in sent i grundskolan. Statens skolinspektions tillsyn visar också att det finns kvalitetsbrister i skolornas arbete med särskilt stöd och åtgärdsprogram. Bristerna avser bl.a. utredning och bedömning av elevers stödbehov, att rektorn inte säkerställer att beslut om åtgärdsprogram fattas och att en del av de åtgärdsprogram som utarbetas är bristfälliga.

I det finländska skolsystemet ges mest stöd i de lägre klasserna. Så snart en lärare ser att en elev riskerar att halka efter sätts stöd in. Även i Sverige är regelverket utformat så att en elev har rätt till stöd eller särskilt stöd om det kan befaras att eleven inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Ändå vet vi att sådant stöd inte alltid sätts in i tillräckligt god tid.

Att elever har en god läs- och skrivförmåga är avgörande för hur väl de lyckas nå kunskapskraven i alla grundskolans ämnen och även hur de lyckas med fortsatta studier. Det har även en avgörande betydelse för möjligheten till sysselsättning och till att vara en aktiv samhällsmedborgare. Även ämnet matematik har en grundläggande betydelse för barnets utveckling av bl.a.

logiskt tänkande men också som grund för andra ämnen i senare årskurser.

Lärarnas arbete med stöd och särskilt stöd är centralt för elevernas lärande. Det är av stor vikt att rätt insatser av god kvalitet sätts in tidigt eftersom det finns starkt forskningsstöd för att stöd och stimulans utifrån elevernas behov redan i de första årskurserna är viktigt för att förebygga att eleverna senare utvecklar problem med läs- och skrivförmågan. Det är rimligt att anta att arbetet med stödinsatser kan påbörjas redan i förskoleklassen. Insatser i förskoleklassen och i de första årskurserna stärker också skolans möjlighet att bryta kopplingen mellan elevernas resultat i bl.a. läsförståelse och föräldrarnas utbildningsnivå.

Gällande regelverk – inte tillräckligt i praktiken

Av skollagen (2010:800) följer bl.a. att det i utbildningen ska tas hänsyn till barns och elevers olika behov och att alla barn och elever ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Elever som till följd av en funktionsnedsättning har svårt att uppfylla de kunskapskrav som finns ska ges stöd som syftar till att så långt som möjligt motverka funktionsnedsättningens konsekvenser (1 kap. 4 § och 3 kap.3 § skollagen).

I ämnena svenska, svenska som andraspråk och matematik i grundskolan och sameskolan finns det kunskapskrav för godtagbara kunskaper i årskurs 3. Detsamma gäller årskurs 4 i specialskolan. Om det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, ska eleven enligt skollagen skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Om det framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska då skynd-

samt se till att elevens behov av särskilt stöd utreds. Detsamma gäller om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan om det inte är uppenbart obehövligt och om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd (3 kap. 5 a och 8 §§ skollagen).

Om en elev ska ges särskilt stöd ska ett åtgärdsprogram utarbetas. Av programmet ska bl.a. behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. För en elev i grundskolan och motsvarande skolformer ska det särskilda stödet ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås (3 kap. 9 och 10 §§ skollagen).

Det är huvudmannen som ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Kommuner ska fördela resurser till utbildningen inom skolväsendet efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov (2 kap. 8 a § skollagen). Rektorn och förskolechefen beslutar om sin enhets inre organisation och ansvarar för att fördela resurser inom enheten efter barnens och elevernas behov och förutsättningar (2 kap. 10 § skollagen). I detta innefattas ansvar för och beslut om övergripande organisation av det pedagogiska arbetet och arbetet med barn och elever i behov av särskilt stöd, se propositionen Tid för undervisning – lärares arbete med stöd, särskilt stöd och åtgärdsprogram (prop. 2009/10:165 s. 647).

Vid resursfördelning, organisation och val av metoder och arbetssätt ska professionen och huvudmännen således anpassa verksamheten utifrån elevernas skilda behov och förutsättningar. I praktiken kan det innebära att resurser eller insatser kan behöva omfördelas mellan elevgrupper eller årskurser.

Trots att elever enligt gällande reglering har rätt till stöd och särskilt stöd om det kan befaras att de inte kommer att nå kunskapskraven, når många elever inte upp till kravnivån i svenska och matematik på de nationella proven i årskurs 3. Av statistik från Skolverket framgår vidare att mest särskilt stöd ges

i de senare årskurserna i grundskolan. Mot denna bakgrund finns det ett behov av att se över vilka ändringar och tillägg som behöver göras i det svenska systemet bl.a. när det gäller stöd och särskilt stöd.

Uppdraget

En särskild utredare ska undersöka förutsättningarna för att införa en läsa-skriva-räkna-garanti och lämna förslag på hur en sådan bör utformas. Syftet är att utarbeta ett system som ser till att elever får det stöd eller särskilda stöd de behöver för att få förutsättningar att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås i ämnena svenska eller svenska som andraspråk och matematik i årskurs 3 i grundskolan och sameskolan samt i årskurs 4 i specialskolan.

För att en läsa-skriva-räkna-garanti ska bli effektiv kan den behöva innehålla olika komponenter. Den kan röra sig om såväl ändringar i regelverket som andra åtgärder. Det kan bl.a. handla om exempel på utvärderade undervisningsmetoder och arbetsätt eller stödmaterial. Syftet är att huvudmännen i praktiken i högre grad än hittills ska förmås leva upp till sina lagstadgade skyldigheter att ge elever det stöd och särskilda stöd som de behöver.

Hur kan kartläggningen och uppföljningen av elevernas kunskaper utvecklas?

För att tidigt identifiera elever i behov av stöd eller särskilt stöd och garantera att de ges förutsättningar att nå kunskapskraven krävs att elevernas kunskaper kontinuerligt kartläggs och följs upp. Det kan ske på olika sätt, t.ex. genom uppföljning av uppnådda resultat inom ramen för undervisningen, resultat på nationella prov eller vid utvecklingssamtal och i skriftliga individuella utvecklingsplaner.

I syfte att så tidigt som möjligt fånga upp de elever som har eller bedöms riskera att få problem med läsförståelsen avser regeringen att införa kunskapskrav i läsförståelse i årskurs 1 i grundskolan, specialskolan och sameskolan. Regeringen har

vidare i propositionen Obligatoriska bedömningsstöd i årskurs 1 (prop. 2014/15:137) föreslagit att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om skyldighet för huvudmän att använda bedömningsstöd i årskurs 1 i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan och sameskolan. Även detta förslag syftar till att förbättra förutsättningarna för att tidigt identifiera elever som behöver stöd i svenska eller svenska som andraspråk och matematik samt elever som behöver extra utmaningar för att nå så långt som möjligt. Det är viktigt att lärare har tillgång till verktyg så att de kan bedöma hur eleverna ligger till kunskapsmässigt genom hela lågstadiet.

Utredaren ska

- sammanställa och ge exempel på hur elevernas kunskaper kan kartläggas och följas upp på ett effektivare sätt än i dag, och
- beakta de kommande kunskapskraven i läsförståelse för årskurs 1 i grundskolan och förslaget om obligatoriska bedömningsstöd.

Vilka åtgärder kan sättas in redan i förskoleklassen?

Barn som är bosatta i Sverige ska erbjudas förskoleklass från och med hösterminen det år de fyller sex år. Förskoleklassen ska stimulera elevers utveckling och lärande och förbereda dem för fortsatt utbildning. Utbildningen ska utgå från en helhetssyn på eleven och elevens behov. Den ska också främja allsidiga kontakter och social gemenskap. Syftet med införandet av förskoleklassen var enligt propositionen Förskoleklass och andra skollagsfrågor (prop. 1997/98:6) bl.a. att underlätta en verksamhetsmässig integration mellan förskolan och skolan där det bästa av verksamheterna skulle kunna tillvaratas och vidareutvecklas

Läsåret 2013/14 gick 95,5 procent av alla sexåringar i förskoleklass (49 procent var flickor och 51 procent var pojkar). Cirka en procent av sexåringarna gick i förskolan och cirka en procent av sexåringarna gick i årskurs 1 i grundskolan. När skolplikten inträder vid sju års ålder fortsätter en majoritet av barnen i den grundskola som ligger i anslutning till förskole-

klassen. Det finns även föreskoleklass vid sameskolan och specialskolan. Dessa skolformer har statlig huvudman.

Grundskoleutredningen (U 2014:05) har i uppdrag att föreslå hur förskoleklassen för sexåringar lämpligast kan införas som en del av grundskolan och, som ett alternativ, även föreslå hur en obligatorisk förskoleklass för sexåringar lämpligast kan införas. För båda dessa alternativ ska förskoleklassens syfte, uppdrag och innehåll vara oförändrat (dir. 2014:159).

Skollagens allmänna bestämmelser gäller även för förskoleklassen. Förskoleklassen och det obligatoriska skolväsendet omfattas av samma läroplan (den del som avser Skolans värdegrund och uppdrag samt Övergripande mål och riktlinjer).

Även bestämmelserna om stöd och särskilt stöd gäller i förskoleklassen. Utformningen av det särskilda stödet regleras i 3 kap. 10 § skollagen, där det framgår att för en elev i grundskolan och motsvarande skolformer ska det särskilda stödet ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå det kunskapskrav som minst ska uppnås. Förskoleklassen har dock inte, till skillnad från nämnda skolformer, kunskapskrav. Bakgrunden till att reglerna om särskilt stöd ändå omfattar förskoleklassen är att den följer läroplanen för de obligatoriska skolformerna och därmed arbetar mot samma mål. Eleverna kan således redan i förskoleklassen behöva stöd för att senare kunna uppnå de kunskapskrav som minst ska uppnås i skolan (jfr prop. 2009/10:165 s. 287). Bedömningen av stödbehovet i förskoleklassen bör därför, utöver läroplanens avsnitt om värdegrundsarbetet och övergripande mål och riktlinjer, även utgå från hur eleven kommer att utvecklas i riktning mot de kunskapskrav som senare kommer att ställas i grundskolan, sameskolan och specialskolan. I sammanhanget kan nämnas att regeringen har gett Statens skolverk i uppdrag att lämna förslag om ändringar i relevanta läroplaner i syfte att bl.a. förtydliga förskoleklassens uppdrag och tydliggöra hur övergången mellan bl.a. förskoleklass och grundskola ska hanteras (U2015/191/S).

Utredaren ska

- vid behov lämna förslag på vilka insatser som kan sättas in redan i förskoleklassen, och

- presentera goda exempel på hur man kan arbeta med stöd och särskilt stöd i förskoleklassen.

Vilka åtgärder kan vidtas i grundskolan, sameskolan och specialskolan?

Som framgått tidigare ska en elev ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen eller särskilt stöd om det framkommer att det kan befaras att eleven inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås.

Stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen är t.ex. att hjälpa en elev med att planera och strukturera sina studier. Det kan t.ex. ske med hjälp av ett särskilt schema över skoldagen, extra tydliga instruktioner eller stöd för att sätta igång arbetet. Även hjälp med att förstå texter, att förklara ett ämnesområde på annat sätt eller extra färdighetsträning inom ramen för den ordinarie undervisningen, såsom lästräning eller mattestugor, är att anse som stöd i form av extra anpassningar. Till stöd i form av extra anpassningar hör även enstaka specialpedagogiska insatser under en kortare tid, t.ex. två månader. Likaså kan särskilda läromedel eller utrustning i form av t.ex. tidsstöd, dvs. hjälpmedel för att förstå och passa tider, samt digital teknik med anpassade programvaror som huvudregel anses falla inom ramen för stöd i form av extra anpassningar, se propositionen Tid för undervisning – lärares arbete med stöd, särskilt stöd och åtgärdsprogram (prop. 2013/14:160 s. 21).

Om detta inte räcker och eleven konstateras ha behov av särskilt stöd ska sådant stöd enligt nuvarande regler, i de obligatoriska skolformerna, ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjligheter att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås (3 kap. 10 § skollagen). Det är viktigt att bedömningen görs utifrån en helhetsbild av vad som ger eleven bäst förutsättningar att uppnå kunskapskraven. Insatser som är att betrakta som särskilt stöd är t.ex. placering i särskild undervisningsgrupp eller enskild undervisning (3 kap. 11 § skollagen), anpassad studiegång (3 kap. 12 § skollagen) eller elevassistent. Det rör sig således om

insatser av mer ingripande karaktär som normalt inte är möjliga att genomföra för lärare inom ramen för den ordinarie undervisningen. Även insatsernas omfattning och varaktighet måste beaktas. Enstaka specialpedagogiska insatser under en kortare tid kan, som ovan nämnts, vara att betrakta som stöd i form av extra anpassningar medan mer omfattande eller regelbundna specialpedagogiska insatser utgör särskilt stöd.

Om en elev har behov av särskilt stöd ska ett åtgärdsprogram utarbetas. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas samt vem som är ansvarig för detta. Det är viktigt att framhålla att en elev kan vara av behov av särskilt stöd oavsett om eleven har en medicinsk diagnos eller inte (prop. 2013/14:160 s. 28). Det är i stället elevens behov av stöd som ska vara avgörande.

Att uppmärksamma elevers stödbehov och tillhandahålla stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen faller inom lärarnas kompetensområde. Rektorn ansvarar dock alltid för att se till att givna resurser fördelas på ett lämpligt sätt utifrån elevernas behov och förutsättningar. Det är också rektorn som ska se till att elevers behov av särskilt stöd utreds och som beslutar om åtgärdsprogram.

Det finns således ett system för stöd i form av extra anpassningar och särskilt stöd. Det har dock tidigare rått osäkerhet om hur bestämmelserna om särskilt stöd och åtgärdsprogram ska tillämpas. Den förtydligande regleringen om gränsdragningen mellan stöd och särskilt stöd samt när åtgärdsprogram ska utarbetas och vad de ska innehålla trädde i kraft så sent som den 1 juli 2014. Skolverket har därefter utarbetat nya allmänna råd för arbetet med stöd och särskilt stöd.

Utredaren ska

- analysera i vilken utsträckning skolorna har genomfört den nya och förtydligade regleringen och vilka orsaker eventuella brister kan ha,
- bedöma om det behöver vidtas ytterligare åtgärder för att rätt stödåtgärder ska sättas in i rätt tid och i förekommande fall föreslå sådana åtgärder,

- bedöma om det finns behov av att förtydliga regleringen om vem som ansvarar för att stöd respektive särskilt stöd sätts in,
- presentera goda exempel på hur man kan arbeta med stöd och särskilt stöd i grundskolan, sameskolan och specialskolan,
- överväga behovet av och i förekommande fall föreslå andra eventuella åtgärder, och
- lämna nödvändiga författningsförslag.

Hur ska garantin förhålla sig till den befintliga regleringen?

Utöver regleringen om stöd och särskilt stöd finns det bestämmelser om utvecklingssamtal och skriftliga individuella utvecklingsplaner. Läraren ska i årskurs 1–5 en gång per läsår vid ett av utvecklingssamtalen i en skriftlig individuell utvecklingsplan ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i och sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen. Den individuella utvecklingsplanen får även innehålla omdömen om elevens utveckling i övrigt inom ramen för läroplanen, om rektorn beslutar det. Överenskommelser mellan läraren, eleven och elevens vårdnadshavare vid utvecklingssamtalet ska alltid dokumenteras i utvecklingsplanen. Rektorn beslutar om utformningen av sådan skriftlig information som ges i utvecklingsplanen. Skriftlig information om elevens skolgång får även ges vid andra tillfällen än vid ett utvecklingssamtal. Om ett åtgärdsprogram utarbetas behöver inte den skriftliga individuella utvecklingsplanen innehålla en sammanfattning av vilka insatser i form av särskilt stöd som eleven behöver för att nå kunskapskraven (10 kap. 13 § och 11 kap. 16 § skollagen).

En ny s.k. läsa-skriva-räkna-garanti måste förhålla sig till och fungera väl med såväl regleringen om stöd och särskilt stöd som regleringen om utvecklingssamtal och skriftliga individuella utvecklingsplaner.

Utredaren ska

- analysera hur en läsa-skriva-räkna-garanti förhåller sig till gällande rätt och om några ändringar i regleringen behöver göras för att systemet ska fungera effektivare, och
- lämna nödvändiga författningsförslag.

När ska garantin anses vara uppfylld samt vad bör gälla när garantin inte är uppfylld?

Läsa-skriva-räkna-garantin syftar till att förbättra den tidiga uppföljningen av elevernas kunskaper och därmed stärka rätten till stöd och särskilt stöd. Det ska finnas ett system som ser till att alla elever får det stöd eller särskilda stöd de behöver för att få förutsättningar att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås i ämnena svenska eller svenska som andraspråk och matematik i årskurs 3 i grundskolan och sameskolan och i årskurs 4 i specialsolan. Det kommer dock att förekomma att enskilda elever inte når de kunskapskrav som minst ska uppnås. Detta kan ske både i fall då skolan har levt upp till skolförfattningarnas krav och i fall då skolan inte uppfyllt författningarnas krav.

Som tidigare framgått är det huvudmannen som ansvarar för att utbildningen genomförs i enligt med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Varje huvudman inom skolväsendet ska på huvudmannanivå systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. En sådan planering uppföljning och utveckling ska även genomföras på skolenhetsnivå (4 kap. 2–4 §§ skollagen).

Statens skolinspektion har tillsyn över skolväsendet. Det innebär att myndigheten ska kontrollera om den verksamhet som granskas uppfyller de krav som följer av lagar och andra föreskrifter. Skolinspektionen har också möjlighet att ingripa om en huvudman inte uppfyller författningarnas krav (26 kap. 1–28 §§ skollagen).

Det är av stor vikt att det är tydligt både för huvudmän och tillsynsmyndighet när garantin ska anses vara uppfylld respektive när den inte ska anses vara uppfylld. Det är också angeläget

att systemet utformas så att elevernas behov av rättssäkerhet och likvärdighet säkerställs samtidigt som den administrativa bördan för skolhuvudmän, rektorer och lärare inte ökar mer än nödvändigt. En utgångspunkt för utredaren ska vara att regelverket för tillsyn och sanktioner ska vara oförändrat.

Utredaren ska

- analysera och lämna förslag om när garantin kan anses vara uppfylld samt analysera vad som bör gälla när garantin inte är uppfylld, och
- analysera och föreslå hur en fortlöpande uppföljning av garantin kan genomföras.

Vilken kompetensutveckling behöver huvudmän, rektorer, lärare och förskollärare?

Skolan ska kompensera för skillnader i elevernas förutsättningar, men att tillhandahålla stöd och särskilt stöd så att elever får förutsättningar att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås är naturligtvis en utmaning. Eftersom effekterna av en läsa-skriva-räkna-garanti är beroende av hur huvudmän, rektorer, lärare och förskollärare tillämpar reformen är det viktigt att de får de verktyg de behöver. Det kan t.ex. finnas behov av förstärkt specialpedagogisk kompetens redan från förskoleklassen, generella kompetenshöjande insatser avseende bedömningen av elevers stödbehov och vilka insatser som kan sättas in samt fördjupad kunskap om elevhälsans roll.

Utredaren ska

- analysera vilka behov av kompetensutveckling som finns när det gäller huvudmän, rektorer, lärare samt förskollärare i förskoleklassen om en läsa-skriva-räkna-garanti införs, och
- lämna förslag på hur eventuella behov av kompetensutveckling kan tillgodoses på ett kostnadseffektivt sätt och med beaktande av huvudmännens ansvar för kompetensutveckling.

Erfarenheter från andra länder som är framgångsrika i sitt arbete med särskilt stöd till elever

I det finländska skolsystemet ges mest stöd i de lägre klasserna. Så snart en lärare ser att en elev riskerar att halka efter sätts stöd in. Även det svenska regelverket är utformat så att en elev har rätt till stöd eller särskilt stöd om det kan befaras att eleven inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Vi vet dock att sådant stöd inte alltid sätts in i tillräckligt god tid. Mot denna bakgrund finns det skäl att analysera hur andra länder har utformat sitt regelverk, samt organiserat och genomfört sin verksamhet för att elever i de lägre årskurserna ska garanteras möjlighet att nå kunskapskraven.

Utredaren ska

- sammanställa erfarenheter från länder som är framgångsrika i sitt arbete med tidigt stöd till elever i syfte att de ska nå aktuella kunskapskrav eller mål när det gäller att läsa, skriva och räkna.

Frågeställningarna ur ett jämställdhetsperspektiv

Av de elever som våren 2014 gjorde samtliga delprov på det nationella provet i svenska i årskurs 3 var det cirka 23 procent som inte nådde kravnivån (16,7 procent av flickorna och 28,9 procent av pojkarna). Motsvarande andel i svenska som andraspråk var cirka 46 procent (40,1 procent av flickorna och 50,7 procent av pojkarna). Andelen åtgärdsprogram är som framgått ovan högst i årskurs 9 där 20 procent av pojkarna och 14,1 procent av flickorna har ett sådant (läsåret 2013/14). Pojkar presterar således i genomsnitt sämre än flickor samtidigt som fler pojkar har ett åtgärdsprogram jämfört med flickor.

Utredaren ska

- belysa och analysera frågeställningarna ur ett jämställdhetsperspektiv.

Konsekvensbeskrivningar

Utredaren ska redogöra för ekonomiska och praktiska konsekvenser av sina förslag. Förslagets konsekvenser ska redovisas enligt 14–15 a §§ kommittéförordningen (1998:1474). Redogörelsen ska även innehålla en beskrivning av konsekvenser för barn och deras familjer utifrån FN:s konvention om barnets rättigheter, barnkonventionen och FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

Utredaren ska också analysera och ta fram förslag på hur garantin kan genomföras och administreras på ett effektivt och ändamålsenligt sätt med utgångspunkten att den administrativa bördan för skolhuvudmän, rektorer och lärare inte ska öka mer än nödvändigt.

Arbetsformer och redovisning av uppdraget

Utredaren ska inhämta synpunkter från Statens skolverk, Statens skolinspektion, Specialpedagogiska skolmyndigheten, Sameskolstyrelsen, Sveriges Kommuner och Landsting, Friskolornas riksförbund och andra berörda myndigheter och organisationer med relevans för uppdraget. Utredaren ska även hålla sig informerad om relevanta utredningar, t.ex. Grundskoleutredningen (U 2014:05).

Uppdraget ska redovisas senast den 30 september 2016.

(Utbildningsdepartementet)